موسسه حقوقی آوای عدالت سروش

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶(۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲(۱۳۵۱)(به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶(۱۳۸۵) و ۲ ــــــــــــــــــــــــ

– :– –=:–= شماره۴۹۶/۵۳۹۴۸ ۱۳۹۴/۷/۲۸

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۴۷۹۲۲/۵۴۱۶۴ مورخ ۱۳۹۳/۵/۱۸ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲(۱۳۵۱) (به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶(۱۳۸۵) و ۲۰۰۹(۱۳۸۸)) که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۳ و تایید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی ـ علی لاریجانی

شماره۱۰۰۴۰۰ ۱۳۹۴/۸/۴

سازمان حفاظت محیط زیست

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶ (۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱) (به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶ (۱۳۸۵) و ۲۰۰۹(۱۳۸۸))» که در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ سیزدهم مهرماه یکهزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۴/۷/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۴۹۶/۵۳۹۴۸ مورخ ۱۳۹۴/۷/۲۸ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

با توجه به اصل یکصد و بیست و پنجم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اجرای مفاد کنوانسیون منوط به انجام تشریفات امضا سند، نزد امین اسناد و ترتیبات مندرج در ماده (۲۵) کنوانسیون می باشد.

رئیس جمهور ـ حسن روحانی
قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶(۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریاییناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲(۱۳۵۱)(به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶(۱۳۸۵) و ۲۰۰۹(۱۳۸۸))

ماده واحده ـ به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود به تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶(۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲(۱۳۵۱) به گونه اصلاح شده در سالهای ۲۰۰۶(۱۳۸۵) و ۲۰۰۹(۱۳۸۸) مشتمل بر (۲۹) ماده و سه پیوست (به شرح پیوست) ملحق گردد و اسناد الحاق را نزد امین اسناد تودیع نماید.

تبصره۱ـ سازمان حفاظت محیط زیست مسؤول اجرای تشریفات (پروتکل) می باشد و تغییر آن برعهده دولت است.

تبصره۲ـ با توجه به بند (۵) ماده (۱۶)، هرگاه دولت جمهوری اسلامی ایران یکی از طرفهای اختلاف در تفسیر یا اجرای بند (۱) یا (۲) ماده (۳) باشد، رضایت آن، قبل از حل و فصل اختلاف از طریق روشهای داوری پیش بینی شده در پیوست (۳) لازم خواهدبود.

تبصره۳ـ ارجاع به داوری موضوع تشریفات (پروتکل) توسط دولت جمهوری اسلامی ایران منوط به رعایت قوانین و مقررات مربوط است.

تبصره۴ـ رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای هرگونه اصلاح تشریفات (پروتکل) و پیوست های آن در اجرای مواد (۲۱) و (۲۲) آن الزامی است.

تبصره۵ ـ در اجرای ماده (۱۶) این تشریفات (پروتکل) رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحیم

تشریفات (پروتکل) مورخ ۱۹۹۶(۱۳۷۵) کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲(۱۳۵۱)

(به گونه اصلاح شده در سال ۲۰۰۶ برابر ۱۳۸۵ و سال ۲۰۰۹ برابر با ۱۳۸۸)

طرف های متعاهد این تشریفات (پروتکل)، با تأکید بر نیاز به حفاظت محیط زیست دریایی و به منظور ترویج استفاده پایدار و حفظ منابع دریایی، در این رابطه، با توجه به دستاوردهای حاصله در چارچوب کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱) و به ویژه حرکت تکاملی به سوی راهکارهای مبتنی بر احتیاط و پیشگیری، همچنین با اشاره به مشارکت در این ارتباط بوسیله اسناد تکمیلی ملی و منطقه‌ای با هدف حفاظت محیط زیست دریایی که نیازها و شرایط ویژه آن مناطق و کشورها را در نظر گیرد، با تأکید مجدد بر ارزش رویکرد جهانی به این موضوعات و به ویژه اهمیت ادامه همکاری و مشارکت بین طرف های متعاهد در اجرای کنوانسیون و تشریفات (پروتکل)، با تصدیق این که اتخاذ اقدامات سختگیرانه‌تر در سطح ملی یا منطقه‌ای در ارتباط با پیشگیری و حذف آلودگی محیط زیست دریایی ناشی از تخلیه در دریا می‌تواند مطلوب‌تر از اقدامات پیش بینی شده در کنوانسیون‌های بین‌المللی یا سایر انواع

موافقت‌ها در مقیاس جهانی باشد، با در نظر گرفتن موافقت‌ها و فعالیت‌های مرتبط بین‌المللی به ویژه کنوانسیون سازمان ملل متحد درباره حقوق دریاها، مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱)، اعلامیه ریو درباره محیط زیست و توسعه و دستور کار شماره (۲۱)، همچنین با تصدیق منافع و ظرفیت‌های کشورهای در حال توسعه و به ویژه کشورهای کوچک جزیره‌ای در حال توسعه، با اعتقاد به اینکه فعالیت بین‌المللی بیشتر جهت پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی دریایی ناشی از تخلیه، می‌تواند و باید بدون تاخیر جهت حفظ و حراست از محیط زیست دریایی انجام پذیرد و مدیریت فعالیتهای انسانی به نحوی که زیست بوم دریایی قادر به ادامه استفاده‌های مجاز از دریا و همچنین برآوردن نیازهای نسلهای کنونی و آینده باشد، به قرار زیر موافقت نمودند:

ماده۱ـ تعاریف

از نظر این تشریفات (پروتکل):

۱ـ «کنوانسیون» یعنی کنوانسیون پیشگیری از آلودگی دریایی ناشی از تخلیه پسماند و سایر مواد، مورخ ۱۹۷۲ (۱۳۵۱)، به گونه اصلاح شده آن،

۲ـ «سازمان» یعنی سازمان بین‌المللی دریانوردی.

۳ـ «دبیرکل» یعنی دبیرکل سازمان.

۴ـ (۱) «تخلیه» یعنی:

۱ـ هرگونه تخلیه عمدی پسماند یا سایر مواد به دریا از کشتی‌ها، هواپیماها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا؛

۲ ـ هرگونه تخلیه عمدی از کشتی‌ها، هواپیماها یا سکوها یا سازه‌های دریایی ساخت دست بشر به دریا؛

۳ـ هرگونه ذخیره سازی پسماند یا سایر مواد در بستر دریا و در زیر بستر مربوط به آن از کشتی‌ها، هواپیماها، سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا؛ و

۴ـ هرگونه رها سازی و واژگون نمودن در محل سکوها یا سایر سازه‌های ساخت بشر در دریا تنها به منظور تخلیه عمدی.

(۲) «تخلیه» شامل موارد زیر نمی‌شود:

۱ـ تخلیه پسماند یا سایر مواد به دریا به طور اتفاقی یا ناشی از عملیات متعارف کشتی‌ها، هواپیماها، سکوها یا سایر سازه‌های دریایی ساخت دست بشر و تجهیزات آنها در دریا، به استثنای پسماند و سایر مواد حمل و نقل شده با یا توسط کشتی ها، هواپیماها، سکوها یا سازه‌های دریایی ساخت دست بشر در دریا که به منظور تخلیه چنین مواد یا حاصل از تصفیه چنین پسماند یا سایر مواد در چنین کشتی‌ها، هواپیماها، سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر فعالیت می‌نمایند؛

۲ـ قرار دادن ماده ای به منظوری غیر از تخلیه صرف آن، مشروط بر اینکه چنین قراردادنی مغایر با اهداف این تشریفات (پروتکل) نباشد؛ و

۳ـ با وجود ردیف (۴) جز (۱) بند (۴)، رها سازی مواد (نظیر کابل‌ها، خطوط لوله و تجهیزات تحقیقات دریایی) در دریا که به منظوری غیر از تخلیه صرف قرار داده شده اند؛ و

(۳) تخلیه یا ذخیره سازی پسماند یا سایر موادی که به طور مستقیم ناشی از یا مربوط به اکتشاف، بهره برداری و فرآوری منابع معدنی بستر دریا دور از ساحل هستند، تحت پوشش مفاد این تشریفات (پروتکل) نمی‌باشد.

۵ ـ (۱) «سوزاندن در دریا» به معنی سوزاندن پسماند یا سایر مواد به منظور تخلیه عمدی آنها بوسیله تخریب حرارتی بر روی عرشه کشتی، سکو یا دیگر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا است.

(۲) «سوزاندن در دریا» شامل سوزاندن پسماند یا سایر مواد بر روی عرشه کشتی، سکو یا سایر سازه‌های دریایی ساخت دست بشر چنانچه پسماند یا سایر مواد مزبور درحین فعالیت متعارف کشتی، سکو یا سایر سازه‌های دریایی ساخت دست بشر در دریا تولید شده باشند، نمی‌شود.

۶ ـ «کشتی‌ها و هواپیما» یعنی حمل کننده‌های دریایی یا هوایی از هر نوعی که باشند. این اصطلاح شامل هواناو (هاورکرافت) و بارج (کرجی) شناور می‌گردد، صرف نظر از اینکه دارای نیروی محرکه بوده یا فاقد آن باشند.

۷ـ «دریا» یعنی تمام آبهای دریایی غیر از آبهای داخلی کشورها، همچنین بستر دریا و زیر بستر مربوط به آن، این اصطلاح شامل ذخایر زیر بستر دریا که دسترسی به آن ها تنها از خشکی باشند، نمی‌شود.

۸ ـ «پسماند یا سایر مواد» یعنی ماده یا شئ از هر نوع، شکل یا جنس.

۹ـ «مجوز» یعنی اجازه‌ای که از قبل و طبق اقدامات اتخاذ شده به موجب جز (۲) بند (۱) ماده (۴) یا بند (۲) ماده (۸) اعطا شده است.

۱۰ـ «آلودگی» یعنی وارد کردن مستقیم یا غیرمستقیم پسماند یا سایر مواد به دریا توسط فعالیت انسانی، که منجر یا احتمالاً منجر به اثرات ناخوشایند بر منابع زنده و زیست بوم های دریایی، خطرات برای سلامتی انسان، مانع برای فعالیتهای دریایی، از جمله ماهیگیری و سایر استفاده‌های مجاز از دریا، زیان رسانی به کیفیت آب دریا به منظور استفاده و کاهش امکانات رفاهی دریا شود.

ماده۲ـ اهداف

طرف های متعاهد باید به صورت فردی و جمعی محیط زیست دریایی را در مقابل تمام منابع آلودگی حفاظت و حمایت نمایند و طبق توانایی‌های علمی، فنی و اقتصادی خود اقدامات مؤثری را برای پیشگیری، کاهش و در صورت عملی بودن، حذف آلودگی ناشی از تخلیه یا سوزاندن پسماند و سایر مواد در دریا به کار گیرند و در صورت اقتضا باید سیاستهای خود را در این جهت هماهنگ سازند.

ماده۳ـ تعهدات کلی

۱ـ طرف های متعاهد در اجرای این تشریفات (پروتکل) باید راهبرد احتیاط آمیزی را برای حفاظت محیط زیست در برابر پسماند یا سایر مواد به کار گیرند تا از این طریق هنگامی که دلیلی بر این باور وجود دارد که پسماند یا سایر مواد وارد شده به محیط زیست دریایی ممکن است ایجاد ضایعه نماید، حتی وقتی که مدرک قاطعی برای اثبات ارتباط اتفاقی بین مواد ورودی و اثرات آنها نباشد، اقدامات پیشگیرانه مناسب اتخاذ شود.

۲ـ با در نظر گرفتن این راهبرد که آلوده کننده باید در اصل، هزینه آلودگی را عهده دار گردد، هر طرف متعاهد باید تلاش

نماید شیوه‌هایی را ترویج کند که به موجب آن ها، کسانی را مجاز به تخلیه یا سوزاندن در دریا کرده است، ضمن توجه به منافع عمومی، هزینه تحقق الزامات پیشگیری از آلودگی و کنترل آن طی فعالیتهای مجاز را تقبل نمایند.

۳ـ در اجرای مفاد این تشریفات (پروتکل)، طرف های متعاهد باید به نحوی عمل نمایند که انتقال مستقیم یا غیرمستقیم خسارت یا احتمال ایجاد آن از یک بخش محیط زیست به بخشی دیگر صورت نپذیرد یا یک نوع آلودگی به نوع دیگر تبدیل نشود.

۴ـ هیچیک از مفاد این تشریفات (پروتکل) به گونه ای تفسیر نخواهد شد که از به کارگیری اقدامات سختگیرانه تر طبق حقوق بین الملل با حفظ ملاحظات پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی توسط طرف های متعاهد به صورت فردی یا جمعی جلوگیری نماید.

ماده۴ـ تخلیه پسماند یا سایرمواد

۱ ـ (۱) طرف های متعاهد باید از تخلیه هر گونه پسماند یا سایر مواد به استثنا آنهایی که در پیوست (۱) فهرست شده‌اند، ممانعت بعمل آورند.

(۲) تخلیه پسماند یا سایر مواد فهرست شده در پیوست (۱)، نیازمند مجوز می‌باشد. طرفهای متعاهد موظف به اتخاذ اقدام‌های اجرایی یا قانونی می باشند که تطابق صدور مجوزها و شرایط صدور مجوز با مفاد پیوست (۲) را تضمین نماید. توجه ویژه ای باید به فرصت هایی مبذول گردد که از تخلیه، به سود گزینه‌های بهتر از نظر زیست محیطی، جلوگیری می‌نماید.

۲ـ هیچ یک از مفاد این تشریفات (پروتکل) به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که یک طرف متعاهد را تا جایی که به آن طرف متعاهد مربوط است از تخلیه پسماند یا سایر مواد ذکر شده در پیوست (۱) منع نماید. طرف متعاهد مزبور باید سازمان را از اقدامات مزبور آگاه سازد.

ماده۵ ـ سوزاندن در دریا

طرفهای متعاهد باید سوزاندن پسماند یا سایر مواد در دریا را ممنوع نمایند.

ماده۶ ـ صدور پسماند یا سایرمواد

۱ـ طرف‌های متعاهد نباید اجازه دهند پسماند یا سایر مواد به منظور تخلیه یا سوزاندن در دریا به سایر کشورها صادر شوند.

۲ـ با وجود بند (۱) ، اگر کشورهای مربوط ترتیبی را ایجاد یا موافق تنامه‌ای را منعقد کرده باشند، صادرات جریان‌های دی اکسید کربن برای دفع طبق پیوست (۱) ممکن است رخ دهد. ترتیب یا موافقتنامه مزبور شامل موارد زیر خواهد بود:

(۱) تأیید و تخصیص مسئولیت صدور مجوز بین کشورهای صادرکننده و دریافت کننده، طبق مفاد این تشریفات (پروتکل) و حقوق بین‌الملل حاکم؛ و

(۲) در مورد صادرات به طرف های غیر متعاهد ، مقرراتی حداقل معادل موارد مندرج در این تشریفات (پروتکل) ، از جمله موارد مربوط به صدور مجوزها و شرایط مجوز برای پیروی از مفاد پیوست (۲) برای حصول اطمینان از این باشد که ترتیب یا موافقتنامه از تعهدات طرف های متعاهد به موجب این تشریفات (پروتکل) برای حفظ و حراست از محیط زیست دریایی عدول نمی‌کند.

طرف متعاهدی که ت رتیبی را ایجاد یا موافق تنامه‌ای را منعقد کرده است، مراتب را به سازمان اعلام خواهد کرد.

ماده۷ـ آبهای داخلی

۱ـ علیرغم هر یک از مفاد این تشریفات (پروتکل)، این تشریفات (پروتکل) تنها تا حدی که در بندهای (۲) و (۳) پیش بینی شده است به آبهای داخلی مربوط می‌شود.

۲ـ چنانچه تخلیه عمدی پسماند یا سایر مواد در آب های داخلی در مفهوم ماده (۱)، در صورتی که در دریا صورت گیرد، «تخلیه» یا «سوزاندن در دریا» تلقی شود، هر طرف متعاهد باید بر اساس صلاحدید خود، یا مفاد این تشریفات (پروتکل) را به کار بندد یا اقدام‌های نظارتی و مجاز اثر بخش دیگری را جهت کنترل روش از بین بردن مزبور اتخاذ نماید.

۳ـ هر طرف متعاهد باید سازمان را از اطلاعات مربوط به قانون‌گذاری و ساز و کارهای سازمانی در مورد اجرا، پیروی و اعمال قانون در آبهای داخلی دریایی داخلی آگاه سازد. طرفهای متعاهد همچنین باید بطور داوطلبانه بیشترین تلاشهای خود را در ارائه خلاصه گزارشها در مورد نوع و ماهیت مواد تخلیه شده در آبهای داخلی دریایی انجام دهند.

ماده۸ ـ استثناها

۱ـ اگر تخلیه پسماند یا سوزاندن در دریا تنها راه پیشگیری از تهدید به نظر آید و اگر احتمال کمی وجود داشته باشد که در نتیجه تخلیه پسماند یا سوزاندن در دریا خسارت کمتر از زمانی بشود که در غیر آن صورت اتفاق خواهد افتاد، در صورت لزوم جهت حفظ جان انسان‌ها یا کشتی‌ها، هواپیماها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا در موارد بسیار ضروری ناشی از شرایط نامطلوب آب و هوایی یا در مواردی که جان انسان را به مخاطره افکند یا تهدیدی جدی برای کشتی‌ها، هواپیماها، سکوها یا دیگر سازه‌های ساخت بشر در دریا باشد، مفاد بند (۱) ماده (۴) و ماده (۵) اعمال نخواهد شد. تخلیه مزبور باید به گونه‌ای صورت گیرد که احتمال آسیب و ضرر به حیات انسان یا آبزیان به حداقل برسد و باید فوری به سازمان گزارش شود.

۲ـ یک طرف متعاهد می‌تواند به عنوان استثنا بر بند (۱) ماده (۴) و ماده (۵) در مواقع اضطراری که تهدید غیرقابل قبولی برای سلامتی انسان، ایمنی یا محیط زیست دریایی ایجاد می‌کند و با قبول اینکه راه حل معقول دیگری درباره آنها وجود ندارد، مجوز صادر نماید. قبل از انجام چنین عملی، طرف متعاهد باید با کشور یا کشورهایی که ممکن است تحت تأثیر قرار گیرند، و نیز با سازمان، که پس از مشاوره با دیگر طرفهای متعاهد و در صورت اقتضا با سازمانهای بین‌المللی صلاحیت‌دار، طبق جز (۶) بند (۱) ماده (۱۸) فوری، مناسب ترین روش‌ها را جهت اتخاذ به طرف متعاهد توصیه خواهد کرد، مشورت نماید. طرف متعاهد باید این توصیه‌ها را حتی‌الامکان متناسب با زمانی که عمل باید در محدوده آن صورت گیرد و منطبق با تعهد کلی پرهیز از ایجاد خسارت به محیط زیست دریایی، انجام دهد و سازمان را از عمل انجام شده آگاه نماید. طرفهای متعاهد خود را ملزم می‌دارند که در چنین شرایطی به یکدیگر مساعدت نمایند.

۳ـ هر طرف متعاهد می‌تواند در زمان تصویب یا الحاق به این تشریفات (پروتکل) یا پس از الحاق به آن از حقوق خود به موجب بند (۲) صرف نظر نماید.

ماده۹ـ صدور مجوزها و گزارش دهی

۱ـ هر طرف متعاهد یک یا چند مقام صلاحیت‌دار را به منظور انجام موارد زیر تعیین خواهد نمود:

(۱) صدور مجوزها طبق این تشریفات (پروتکل)؛

(۲) نگهداری اسناد مربوط به ماهیت و مقادیر همه پسماند یا سایر موادی که مجوزهای تخلیه برای آنها صادر شده و در صورت امکان مقادیری که واقعا تخلیه شده‌اند و موقعیت، زمان و روش تخلیه؛ و

(۳) پایش شرایط دریا از نظر این تشریفات (پروتکل) به صورت مجزا یا با همکاری سایر طرفهای متعاهد و سازمان های بین المللی صلاحیت دار.

۲- مقام یا مقام‌های صلاحیت‌دار یک طرف متعاهد باید طبق این تشریفات (پروتکل) در زمینه پسماند یا سایر موادی که برای تخلیه در نظر گرفته می‌شوند، یا به صورتی که در بند (۲) ماده (۸) سوزاندن در دریا پیش بینی گردیده است در موارد زیر مجوز صادر نمایند:

(۱) بارگیری در قلمرو آن طرف انجام شده باشد؛ و

(۲) روی کشتی یا هواپیمایی بارگیری شده باشدکه در قلمرو آن ثبت شده است یا با پرچم آن تردد می‌نماید، در حالی که بارگیری در قلمرو کشوری که طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) نیست، صورت گرفته باشد.

۳- در صدور مجوزها، مقام یا مقامات ذی ربط باید از الزامات ماده (۴)، همراه با معیارها، اقدامات و الزامات دیگری که ممکن است مقتضی بدانند، پیروی نمایند.

۴- هر طرف متعاهد به طور مستقیم یا از طریق دبیرخانه‌ای که به موجب موافقتنامه منطقه‌ای تأسیس شده است، باید موارد زیر را به سازمان و در صورت اقتضا به سایر طرفهای متعاهد گزارش نماید:

(۱) اطلاعات مشخص شده در جز های (۲) و (۳) بند (۱)؛

(۲) اقدامات اجرایی و قانونی اتخاذ شده به منظور اجرای مفاد این تشریفات (پروتکل)، از جمله خلاصه‌ای از اقدامات اجرایی؛ و

(۳) اثر بخشی اقدامات مندرج در جز (۲) بند (۴) و هر مشکلی که در اجرای آنها با آن مواجه می‌شوند.

اطلاعات موضوع جزهای (۲) و (۳) بند (۱) باید به صورت سالانه ارائه گردند. اطلاعات موضوع جزهای (۲) و (۳) بند (۴)، باید به صورت منظم ارائه گردند.

۵ - گزارش های ارائه شده به موجب جز های (۲) و (۳) بند (۴) باید توسط نهاد فرعی ذی ربطی که توسط نشست طرف‌های متعاهد تعیین شده است مورد ارزیابی قرار گیرند. این نهاد نتیجه گیری های خود را به نشست ذی ربط یا نشست ویژه طرفهای متعاهد گزارش خواهد نمود.

ماده۱۰- اعمال و اجرا

۱- هر طرف متعاهد باید اقدامات لازم را برای اجرای این تشریفات (پروتکل) برای تمامی موارد زیر به کارگیرد:

(۱) کشتی‌ها و هواپیماهایی که در قلمرو آن طرف ثبت شده یا تحت پرچم آن حرکت می کنند؛

(۲) کشتی‌ها و هواپیماهایی که در قلمرو آن طرف، پسماند یا سایر موادی که باید تخلیه شود یا در دریا سوزانده شود را بارگیری می‌نمایند؛ و

(۳) کشتی‌ها، هواپیماها و سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر با این باور که در تخلیه یا سوزاندن در دریا در محدوده‌ای که در آن طرف متعاهد حق اعمال صلاحیت طبق حقوق بین الملل را دارد، دخیل می‌باشند.

۲- هر طرف متعاهد باید اقدامات مناسبی را طبق حقوق بین‌الملل به منظور پیشگیری و در صورت لزوم مجازات اعمالی که مغایر با مفاد این تشریفات (پروتکل) باشد، اتخاذ نماید.

۳- طرفهای متعاهد موافقت می‌نمایند در تعمیم و گسترش روشهای اجرای مؤثر این تشریفات (پروتکل) در مناطق فراتر از صلاحیت هر کشوری، از جمله روش‌های گزارش دهی در مورد کشتی‌ها و هواپیماهایی که بر خلاف این تشریفات (پروتکل) در حال تخلیه پسماند یا سوزاندن در دریا مشاهده شوند، همکاری نمایند

۴- این تشریفات (پروتکل) در مورد آن دسته از کشتی‌ها و هواپیماهایی که به موجب حقوق بین‌الملل از مصونیت دولتی برخوردارند، اعمال نمی‌شود. با این وجود، هر طرف متعاهد باید با اتخاذ اقدامات مناسب اطمینان حاصل کند که چنین کشتی‌ها و هواپیماهایی که به آن طرف تعلق دارند یا توسط آن طرف مورد بهره برداری قرار می‌گیرند، به گونه‌ای عمل نماید که با منظور و هدف این تشریفات (پروتکل) مطابقت و سازگاری داشته باشد و باید بر این اساس سازمان را آگاه نماید.

۵ - یک کشور می‌تواند، در زمان بیان موافقت خود با ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل)، یا در هر زمانی پس از آن، اظهار نماید که مفاد این تشریفات (پروتکل) را در مورد کشتی‌ها و هواپیماهای خود که در بند (۴) به آن ها اشاره شد، اعمال خواهد نمود، با آگاهی از این موضوع که تنها آن کشور می‌تواند مفاد مذکور را در مورد چنین کشتی‌ها و هواپیماهایی اجرا نماید.

ماده۱۱- فرآیند پیروی

۱- حداکثر دو سال پس از لازم‌الاجرا شدن این تشریفات (پروتکل)، نشست طرفهای متعاهد به منظور تعیین روشها و سازوکارهای ضروری برای ارزیابی و ارتقای پیروی از این تشریفات (پروتکل) برگزار خواهد شد. روشها و سازوکار های مزبور باید با درنظر داشتن امکان تبادل کامل و آزاد اطلاعات به شیوه‌ای سازنده تدوین شوند.

۲- پس از بررسی کامل تمام اطلاعات ارائه شده به موجب این تشریفات (پروتکل) و هر گونه پیشنهاد ارائه شده از طریق روش‌ها و ساز و کارهای ایجاد شده به موجب بند (۱)، نشست طرفهای متعاهد می‌تواند پیشنهاد مشاوره، کمک یا همکاری با طرفهای متعاهد یا غیرمتعاهد را ارائه نماید.

ماده۱۲- همکاری منطقه‌ای

به منظور پیشبرد اهداف این تشریفات (پروتکل)، طرفهای متعاهدی که دارای منافع مشترک جهت حفاظت محیط زیست دریایی در یک منطقه جغرافیایی معین هستند باید با در نظر گرفتن ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، نسبت به ارتقای همکاری منطقه‌ای از جمله انعقاد موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای سازگار با این تشریفات (پروتکل) برای پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی ناشی از تخلیه یا سوزاندن پسماند یا سایر مواد در دریا تلاش نمایند. طرف‌های متعاهد در راستای تدوین روش‌های کاری هماهنگ، باید جهت همکاری با طرفهای دیگر موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای که قرار است توسط طرفهای متعاهد دیگر کنوانسیون های مرتبط رعایت شود، تلاش نمایند.

ماده۱۳- مساعدت و همکاری فنی

۱ـ طرفهای متعاهد باید با تشریک مساعی با سازمان و با هماهنگی سایر سازمان‌های بین‌المللی صلاحیتدار، پشتیبانی دو جانبه و چند جانبه را به منظور پیشگیری، کاهش و در صورت امکان، حذف آلودگی ناشی از تخلیه به نحو مقرر در این تشریفات (پروتکل) به آن دسته از طرفهای متعاهدی که درخواست موارد زیر را دارند، ترغیب نمایند:

(۱) آموزش کارکنان علمی و فنی برای پژوهش، پایش و اجرا، از جمله تهیه تجهیزات و امکانات ضروری به نحو مقتضی با هدف تقویت توانایی‌های ملی؛

(۲) راهنمایی در خصوص اجرای این تشریفات (پروتکل)؛

(۳) همکاری فنی و ارائه اطلاعات در زمینه به حداقل رسانی پسماند و فرآیندهای تولید پاک؛

(۴) همکاری فنی و ارائه اطلاعات مرتبط با تخلیه و تصفیه پسماند و سایر تدابیر برای پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی ناشی از تخلیه؛ و

(۵) دسترسی و انتقال فن آوری‌های ایمن و سازگار با محیط زیست و دانش فنی مرتبط به ویژه به کشورهای در حال توسعه و کشورهای در حال گذار به اقتصادهای بازار آزاد، با شرایط مطلوب، از جمله شرایط اعطایی و ترجیحی و به شکل توافق شده دو جانبه، با در نظر گرفتن نیاز به حمایت از حقوق مالکیت معنوی و همچنین نیازهای ویژه کشورهای در حال توسعه و کشورهای در حال گذار به اقتصادهای بازار آزاد.

۲ـ سازمان موظف به انجام وظایف زیر می‌باشد:

(۱) درخواست‌های طرفهای متعاهد درخواست کننده همکاریهای فنی را با در نظر گرفتن عواملی نظیر توانایی‌های فنی، به آگاهی سایر طرفهای متعاهد برساند؛

(۲) درخواست‌های کمک را به نحو مقتضی با سایر سازمانهای بین‌المللی صلاحیت دار هماهنگ سازد؛ و

(۳) در صورت وجود منابع کافی، به کشورهای در حال توسعه و در حال گذار به اقتصادهای بازار آزاد که قصد خود را برای این که طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) شوند، ابراز داشته‌اند، مساعدت نماید تا روش‌های لازم برای دستیابی به اجرای کامل را بررسی نمایند.

ماده۱۴ـ پژوهش‌های علمی و فنی

۱ـ طرفهای متعاهد باید به منظور ارتقا و تسهیل پژوهش علمی و فنی در زمینه پیشگیری، کاهش و در صورت عملی بودن، حذف آلودگی ناشی از تخلیه و سایر منابع آلودگی محیط زیست دریایی مرتبط با این تشریفات (پروتکل)، اقدامات مناسبی را به عمل آورند. چنین پژوهشهایی بطور ویژه باید شامل مشاهده، اندازه‌گیری، ارزشیابی و تجزیه و تحلیل آلودگی به وسیله روشهای علمی باشد.

۲ـ طرفهای متعاهد به منظور دستیابی به اهداف این تشریفات (پروتکل)، باید دسترسی به اطلاعات مرتبط مورد نیاز سایر طرفهای متعاهد در زمینه‌های زیر را ارتقا دهند:

(۱) فعالیتها و اقدامات علمی و فنی انجام شده طبق این تشریفات (پروتکل)؛

(۲) برنامه‌های علمی و فنی دریایی و اهداف آنها؛ و

(۳) اثرات مشاهده شده از پایش و ارزیابی انجام گردیده به موجب جز (۳) بند (۱) ماده (۹).

ماده۱۵ـ مسئولیت و تعهد

طرفهای متعاهد طبق اصول حقوق بین‌الملل در خصوص مسئولیت دولت در زمینه وارد کردن خسارت به محیط زیست سایر کشورها یا به هر ناحیه دیگر محیط زیست، متعهد می‌شوند تا روشهای مربوط به مسئولیت ناشی از تخلیه یا سوزاندن پسماند یا سایر مواد در دریا را تدوین نمایند.

ماده۱۶ـ حل و فصل اختلاف‌ها

۱ـ هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای این تشریفات (پروتکل) باید در اولین فرصت از طریق مذاکره، میانجیگری، یا مصالحه، یا هر روش مسالمت آمیز مورد قبول طرفهای اختلاف بر طرف شود.

۲ـ در صورت عدم وجود راه حل ممکن طی زمان (۱۲) ماه پس از اعلام یکی از طرفهای متعاهد به طرف دیگر مبنی بر وجود اختلاف بین آن ها، اختلاف باید با درخواست یکی از طرف‌های اختلاف بر اساس رویه داوری مندرج در پیوست (۳)، حل و فصل گردد، مگر اینکه طرف‌های اختلاف نسبت به استفاده از یکی از روش‌های فهرست شده در بند (۱) ماده (۲۸۷) کنوانسیون مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱) سازمان ملل متحد در خصوص حقوق دریاها توافق نمایند. طرف‌های اختلاف اعم از این که جز کشورهای عضو کنوانسیون مورخ۱۹۸۲ (۱۳۶۱) سازمان ملل متحد در خصوص حقوق دریاها باشند یا نباشند، می توانند به همان ترتیب موافقت نمایند.

۳ـ چنانچه توافقی مبنی بر به‌کارگیری یکی از روشهای فهرست شده در بند (۱) ماده (۲۸۷) کنوانسیون مورخ ۱۹۸۲ (۱۳۶۱) سازمان ملل متحد در خصوص حقوق دریاها حاصل شود، مفاد بخش (۱۵) آن کنوانسیون که به روش انتخابی مربوط می‌شود، نیز می تواند با اعمال تغییرات لازم اعمال گردد.

۴ ـ دوره زمانی (۱۲) ماهه موضوع بند (۲) در صورت رضایت طرفهای مربوط می‌تواند برای مدت (۱۲) ماه دیگر تمدید شود.

۵ ـ با وجود بند (۲)، هر کشوری در هنگام ابراز رضایت خود مبنی بر ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) می‌تواند به دبیرکل اطلاع دهد که هر گاه آن کشور یکی از طرف‌های اختلاف در تفسیر یا اجرای بند (۱) یا (۲) ماده (۳) باشد، رضایت آن کشور قبل از حل و فصل اختلاف از طریق روشهای داوری پیش بینی شده در پیوست (۳) لازم خواهد بود.

ماده۱۷ـ همکاری بین‌المللی

طرفهای متعاهد باید اهداف این تشریفات (پروتکل) را در سازمانهای بین المللی صلاحیت‌دار ترویج دهند.

ماده۱۸ـ نشست‌های طرفهای متعاهد

۱ـ نشست‌های طرفهای متعاهد یا نشست‌های ویژه طرفهای متعاهد باید اجرای این تشریفات (پروتکل) را تحت بازنگری مستمر قرار دهند و اثر بخشی آن را با هدف شناسایی روش‌های تحکیم بخش و در صورت نیاز، پیشگیری، کاهش و در صورت امکان حذف آلودگی ناشی از تخلیه و سوزاندن پسماند و سایر مواد در دریا ارزیابی نمایند. برای این منظور نشست‌های طرفهای متعاهد یا نشست های ویژه طرفهای متعاهد ممکن است به موارد زیر بپردازد:

(۱) بازنگری و تصویب اصلاحیه های این تشریفات (پروتکل) طبق مواد (۲۱) و (۲۲)؛

(۲) در صورت لزوم تأسیس نهادهای فرعی به منظور بررسی تمام موارد با هدف تسهیل در اجرای مؤثر این تشریفات (پروتکل)؛

(۳) دعوت از نهادهای تخصصی ذیربط به منظور ارائه رهنمود به طرفهای متعاهد یا به سازمان در موارد مرتبط با این تشریفات (پروتکل)؛

(۴) ارتقا همکاری با سازمانهای بین‌المللی صلاحیت‌دار مرتبط با پیشگیری و کنترل آلودگی؛

(۵) بررسی اطلاعات واصله به موجب بند (۴) ماده (۹)؛

(۶) تدوین یا تصویب روش های موضوع بند (۲) ماده (۸) از جمله معیارهای اساسی جهت تعیین وضعیت‌های استثنایی و اضطراری و روش‌هایی برای رهنمود مشاوره‌ای و تخلیه ایمن مواد در دریا تحت شرایط مزبور با مشورت سازمان های بین المللی صلاحیت دار؛

(۷) بررسی و تصویب راه حل‌ها؛ و

(۸) بررسی هر اقدام مقتضی دیگر.

۲- طرفهای متعاهد در اولین نشست خود در صورت نیاز باید آیین کار را تعیین نمایند.

ماده۱۹- وظایف سازمان

۱- سازمان در ارتباط با این تشریفات (پروتکل) باید مسئولیت وظایف دبیرخانه را عهده دار باشد. هر طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) که عضو سازمان نباشد، باید سهم مناسبی از هزینه‌های ناشی از اجرای این وظایف توسط سازمان را بپردازد.

۲- وظایف دبیرخانه‌ای ضروری برای امور اداری این تشریفات (پروتکل) عبارتند از:

(۱) برپایی نشست‌های طرفهای متعاهد هر سال یک بار، مگر آنکه طرفهای متعاهد به شکل دیگری تصمیم بگیرند و برپایی نشست‌های ویژه طرف های متعاهد در هر زمان بنا به درخواست دو سوم طرفهای متعاهد؛

(۲) ارائه مشاوره برای اجرای این تشریفات (پروتکل) و رهنمودها و رویه‌های تدوین شده به موجب آن، حسب درخواست؛

(۳) بررسی درخواست‌ها و اطلاعات واصله از طرفهای متعاهد، مشاوره با آنها و با سازمانهای بین‌المللی صلاحیت‌دار و ارائه توصیه هایی به طرفهای متعاهد در مورد موضوعات مربوط به این تشریفات (پروتکل) که به طور مشخص توسط آن مورد حکم قرار نگرفته اند؛

(۴) تهیه و ارائه مساعدت، از طریق مشاوره با طرفهای متعاهد و سازمانهای بین‌المللی صلاحیت‌دار در جهت تدوین و اجرای روش‌های موضوع جز (۶) بند (۱) ماده (۱۸)؛

(۵) انتقال تمام اطلاعیه‌های واصله به سازمان طبق این تشریفات (پروتکل) به طرفهای متعاهد مربوط؛ و

(۶) آماده سازی بودجه و حساب مالی برای اجرای این تشریفات (پروتکل) و توزیع آن بین تمام طرفهای متعاهد، هر دو سال یک بار.

۳- سازمان در صورت وجود منابع کافی، علاوه بر الزامات مندرج در جز (۳) بند (۲) ماده (۱۳)، باید:

(۱) در ارزیابی وضعیت محیط زیست دریایی تشریک مساعی نماید؛ و

(۲) با سازمانهای بین‌المللی صلاحیت‌دار مرتبط با پیشگیری و کنترل آلودگی همکاری نماید.

ماده۲۰- پیوست‌ها

پیوست‌های این تشریفات (پروتکل)، جز لاینفک این تشریفات (پروتکل) هستند.

ماده۲۱- اصلاحیه تشریفات (پروتکل)

۱- هر طرف متعاهد می‌تواند اصلاحاتی را برای مواد این تشریفات (پروتکل) پیشنهاد نماید. متن هر گونه اصلاحیه پیشنهادی باید حداقل (۶) ماه قبل از بررسی آن در نشست طرفهای متعاهد یا نشست ویژه طرفهای متعاهد، توسط سازمان به آگاهی طرفهای متعاهد برسد.

۲- اصلاحات مواد این تشریفات (پروتکل) باید توسط اکثریت دو سوم آرا طرفهای متعاهد حاضر و رأی دهنده در نشست طرفهای متعاهد یا نشست ویژه طرفهای متعاهد که به همین منظور تعیین شده است، تصویب گردد.

۳- هر اصلاحیه‌ای برای طرفهای متعاهدی که آن را پذیرفته‌اند در شصتمین روز پس از آنکه دوسوم طرفهای متعاهد سند پذیرش اصلاحیه را نزد سازمان تودیع نمایند، لازم‌الاجرا خواهد گردید. پس از آن، اصلاحیه برای هر طرف متعاهد دیگر در روز شصتم پس از تاریخی که در آن، طرف متعاهد مزبور سند پذیرش اصلاحیه را تودیع نماید لازم‌الاجرا خواهد شد.

۴- دبیرکل، طرفهای متعاهد را از هرگونه اصلاحات تصویب شده در نشست‌های طرفهای متعاهد و تاریخی که این اصلاحات به طور کلی و برای هر یک از طرفهای متعاهد لازم‌الاجرا می‌گردد، آگاه خواهد ساخت.

۵- پس از لازم‌الاجرا شدن اصلاحیه این تشریفات (پروتکل)، هر کشوری که طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) شود طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) به گونه اصلاح شده خواهد شد، مگر اینکه دوسوم طرفهای متعاهد حاضر و رأی دهنده در نشست یا نشست ویژه طرفهای متعاهد برای تصویب اصلاحیه به نحو دیگری توافق نمایند.

ماده۲۲- اصلاحیه پیوست‌ها

۱- هر طرف متعاهد می‌تواند اصلاحاتی را برای پیوست‌های این تشریفات (پروتکل) پیشنهاد نماید. متن هر گونه اصلاحیه پیشنهادی حداقل (۶) ماه قبل از بررسی آن در نشست طرفهای متعاهد یا نشست ویژه طرفهای متعاهد توسط سازمان به آگاهی طرفهای متعاهد خواهد رسید.

۲- اصلاحات پیوستها به غیر از پیوست (۳)، بر مبنای بررسی های فنی و علمی خواهد بود و در صورت اقتضا می‌تواند عوامل قانونی، اجتماعی و اقتصادی را در نظر بگیرد. اصلاحات مزبور توسط اکثریت دو سوم آرای طرفهای متعاهد حاضر و

رأی دهنده در نشست طرفهای متعاهد یا نشست ویژه طرفهای متعاهد که به همین منظور تعیین شده‌اند تصویب خواهد شد.

۳ـ سازمان بدون درنگ اصلاحات پیوستهای تصویب شده در نشست طرفهای متعاهد یا نشست ویژه طرفهای متعاهد را به طرفهای متعاهد ارسال خواهد نمود.

۴ـ به استثنا آنچه در بند (۷) مقرر گردیده است، اصلاحات پیوستها در مورد هر طرف متعاهد بلافاصله از تاریخ اطلاعیه پذیرش آن طرف به سازمان یا (۱۰۰) روز پس از تاریخ تصویب اصلاحیه در نشست طرفهای متعاهد، در صورت دیرتر بودن، به جز برای طرفهای متعاهدی که قبل از پایان (۱۰۰) روز عدم توانایی خود را برای پذیرش اصلاحیه در زمان تعیین شده اعلام می‌دارند، لازم‌الاجرا خواهد شد. هر طرف متعاهد در هر زمانی می‌تواند پذیرش را جایگزین اعلامیه قبلی اعتراض نماید و بر این اساس اصلاحیه‌ای که قبلا مورد اعتراض واقع شده، برای آن طرف متعاهد لازم الاجرا خواهد شد.

۵ ـ دبیرکل بدون تأخیر تمامی طرف‌های متعاهد را از اسناد پذیرش یا اعتراض تودیع شده نزد سازمان آگاه خواهد نمود.

۶ ـ پیوست جدید یا اصلاحیه پیوست که به اصلاحیه مواد این تشریفات (پروتکل) مربوط می‌شود، تا زمانی که اصلاحیه مواد این تشریفات (پروتکل) لازم‌الاجرا نشود، لازم‌الاجرا نخواهد گردید.

۷ـ در ارتباط با اصلاحیه‌های پیوست (۳) در خصوص تشریفات داوری و در ارتباط با تصویب و لازم‌الاجرا شدن پیوست‌های جدید، روشهای اصلاحات مواد این تشریفات (پروتکل) باید اعمال شوند.

ماده۲۳ـ ارتباط بین تشریفات (پروتکل) و کنوانسیون

این تشریفات (پروتکل) بین طرفهای متعاهد این تشریفات (پروتکل) که طرفهای کنوانسیون نیز هستند، جایگزین کنوانسیون خواهد شد.

ماده۲۴ـ امضا، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱ ـ این تشریفات (پروتکل) جهت امضای هر کشوری در مقر سازمان از تاریخ اول آوریل ۱۹۹۷ تا ۳۱ مارس ۱۹۹۸ (۱۳۷۶/۱/۱۲ تا ۱۳۷۷/۱/۱۱) و پس از آن برای الحاق هر کشوری مفتوح خواهد بود.

۲ـ کشورها می‌توانند به روش های زیر طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) شوند:

(۱) امضا بدون شرط تنفیذ، تصویب، پذیرش یا تصویب؛ یا

(۲) امضا به شرط تنفیذ، پذیرش یا تصویب که متعاقب آن تنفیذ، پذیرش یا تصویب صورت گیرد؛ یا

(۳) الحاق.

۳ـ تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق از طریق تودیع سندی به این منظور نزد دبیرکل انجام می‌پذیرد.

ماده۲۵ـ لازم‌الاجرا شدن

۱ـ این تشریفات (پروتکل) در سی امین روز پس از تاریخی لازم‌الاجرا می‌گردد که:

(۱) حداقل (۲۶) کشور رضایت خود را برای ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) طبق ماده (۲۴) اعلام نمایند؛ و

(۲) حداقل (۱۵) طرف متعاهد کنوانسیون جز کشورهای مذکور در جز (۱) بند (۱) باشند.

۲ـ برای هر کشوری که رضایت خود را برای ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) طبق ماده (۲۴) پس از تاریخ موضوع بند (۱) اعلام نماید، این تشریفات (پروتکل) در سی امین روز پس از تاریخ ابراز رضایت کشور مزبور، لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده۲۶ـ دوره انتقالی

۱ ـ هر کشوری که تا قبل از ۳۱ دسامبر ۱۹۹۶ (۱۳۷۵/۱۰/۱۱) طرف متعاهد کنوانسیون نبوده است و رضایت خود را برای ملتزم شدن به این تشریفات (پروتکل) قبل از لازم‌الاجرا شدن آن یا طی (۵) سال پس از لازم‌الاجرا شدن آن اعلام دارد، در زمان اعلام رضایت خود، می‌تواند دبیرکل را آگاه نماید که بنابر دلایل مشروح در اطلاعیه، آن کشور قادر نخواهد بود مفاد ویژه این تشریفات (پروتکل)، مگر آنهایی که در بند (۲) مقرر شده است را، برای یک دوره انتقالی که از مدت مذکور در بند (۴) بیشتر نخواهد بود، اجرا نماید.

۲ـ هیچ اطلاعیه صادر شده به موجب بند (۱)، نباید بر تعهدات طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) در ارتباط با سوزاندن در دریا یا تخلیه پسماند رادیواکتیو یا سایر مواد رادیواکتیو تاثیری بگذارد.

۳ـ هر طرف متعاهد این تشریفات (پروتکل) که دبیرکل را به موجب بند (۱) آگاه نموده است که قادر نخواهد بود برای دوره انتقالی مشخص شده، خود را به طور کامل یا نسبی با بند (۱) ماده (۴) یا ماده (۹) مطابقت دهد، با این وجود باید در طی این دوره از تخلیه پسماند یا سایر موادی که برای آنها مجوز صادر نکرده است ممانعت نماید و بیشترین تلاش خود را به کار گیرد تا اقدامات اداری و قانونی به منظور حصول اطمینان از اینکه صدور مجوز و شرایط مجوز با مفاد پیوست (۲) مطابقت دارد را به تصویب برساند و دبیرکل را از هر گونه مجوز صادر شده آگاه سازد.

۴ـ هر دوره انتقالی که در اطلاعیه صادره به موجب بند (۱) مشخص می گردد، بیش از ۵ سال پس از تسلیم اطلاعیه مزبور ادامه نخواهد داشت.

۵ ـ طرفهای متعاهدی که اطلاعیه ای را طبق بند (۱) صادر نموده‌اند، باید برنامه و جدول زمانی را برای دستیابی به پیروی کامل از این تشریفات (پروتکل)، همراه با هر گونه درخواست برای مساعدت و همکاری فنی مرتبط، طبق ماده (۱۳) این تشریفات (پروتکل)، به نخستین نشست طرفهای متعاهدی که پس از تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق آنها تشکیل می‌شود، تسلیم نمایند.

۶ ـ طرفهای متعاهدی که اطلاعیه ای را به موجب بند (۱) صادر نموده‌اند، باید روشها و سازوکارهایی را برای دوره انتقالی ایجاد نمایند که اجرا و پایش برنامه‌های طراحی و ارائه شده برای دستیابی به پیروی کامل از این تشریفات (پروتکل) صورت پذیرد. گزارش پیشرفت در راستای پیروی، باید توسط طرفهای متعاهد مزبور به هر نشستی که طی دوره انتقالی آنها تشکیل می‌شود، جهت اتخاذ اقدام مناسب ارائه گردد.

ماده۲۷ـ انصراف

۱ـ هر طرف متعاهد، می‌تواند در هر زمان پس از انقضای (۲) سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این تشریفات (پروتکل) برای

آن طرف متعاهد، انصراف خود را از عضویت در این تشریفات (پروتکل) اعلام نماید.

۲ـ انصراف از عضویت با تودیع سند انصراف نزد دبیرکل نافذ خواهد شد.

۳ـ هر انصراف از عضویت یک سال پس از دریافت سند انصراف توسط دبیرکل یا مدت زمانی طولانی تر که ممکن است در آن سند مشخص شده باشد، نافذ خواهد شد.

ماده۲۸ـ امین اسناد

۱ـ این تشریفات (پروتکل) باید نزد دبیرکل تودیع گردد.

۲ـ علاوه بر وظائف مشخص شده در بند (۵) ماده (۱۰)، بند (۵) ماده (۱۶)، بند (۴) ماده (۲۱)، بند (۵) ماده (۲۲) و بند (۵) ماده (۲۶) دبیرخانه باید:

(۱) تمام کشورهایی که این تشریفات (پروتکل) را امضا نموده‌اند یا به آن ملحق شده‌اند از موارد زیر آگاه نماید:

۱ـ هر امضای جدید یا تودیع سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، همراه با تاریخ آن؛

۲ـ تاریخ لازم‌الاجرا شدن این تشریفات (پروتکل)؛ و

۳ـ تودیع هر سند انصراف از عضویت در این تشریفات (پروتکل) همراه با تاریخ دریافت و تاریخی که انصراف نافذ می‌شود.

(۲) ارسال رونوشتهای برابر اصل شده این تشریفات (پروتکل) به تمام کشورهایی که این تشریفات (پروتکل) را امضا نموده‌اند یا به آن ملحق گردیده‌اند.

۳ـ به محض لازم‌الاجرا شدن این تشریفات (پروتکل)، نسخه برابر اصل شده آن توسط دبیرکل برای ثبت و انتشار، طبق ماده (۱۰۲) منشور سازمان ملل متحد به دبیرخانه سازمان ملل متحد ارسال خواهد شد.

ماده۲۹ـ متون معتبر

این تشریفات (پروتکل) در یک نسخه اصلی به زبانهای عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی تنظیم شده است که هر متن بطور یکسان معتبر می‌باشد.

در تأیید مراتب فوق، امضا کنندگان زیر که از طرف دولت‌های متبوع خود برای این منظور به طور مقتضی مجاز می‌باشند این تشریفات (پروتکل) را امضا نموده‌اند.

این تشریفات (پروتکل) در لندن، در تاریخ هفتم نوامبر یکهزار و نهصد و نود و شش میلادی (۱۳۷۵/۸/۱۷) تنظیم شد.

پیوست ۱

پسماند یا سایر موادی که ممکن است برای تخلیه مورد بررسی قرار گیرند

۱ـ با آگاهی از اهداف و تعهدات کلی این تشریفات (پروتکل) که در مواد (۲) و (۳) بیان شده، پسماند یا سایر مواد مشروح زیر، مواردی هستند که ممکن است برای تخلیه در نظر گرفته شوند:

(۱) مواد حاصل از لایروبی؛

(۲) لجن فاضلاب؛

(۳) ضایعات ماهی یا مواد حاصل از عملیات فرآوری صنعتی ماهی؛

(۴) کشتی‌ها و سکوها یا سایر سازه‌های ساخت دست بشر در دریا؛

(۵) مواد معدنی و بی اثر مرتبط با زمین شناسی؛

(۶) مواد آلی دارای منشأ طبیعی؛ و

(۷) اقلام حجیم اساساً شامل آهن، فولاد، بتن و مواد مشابه بی‌خطر که تأثیر فیزیکی آنها مورد نظر است، و محدود به شرایطی می‌شوند که پسماند مزبور در آن مکان تولید می‌گردد مانند جزایر کوچک با جوامع دورافتاده که دسترسی عملی به سایر روشهای دفع به جز تخلیه در دریا را ندارند؛

(۸) جریان‌های دی اکسید کربن ناشی از فرآیندهای جذب دی اکسید کربن برای تزریق در زیر بستر.

۲ـ پسماند یا سایر موادی که در جز های (۴) و (۷) بند (۱) فهرست شده اند، ممکن است برای تخلیه در نظر گرفته شوند، مشروط به اینکه موادی که دارای قابلیت ایجاد ذرات شناور هستند یا به صورتی دیگر در آلودگی محیط زیست دریا سهیم می‌باشند به میزان حداکثر زدوده شوند و به شرطی که ماده تخلیه شده هیچ مانع جدی برای ماهیگیری یا دریانوردی ایجاد نکند.

۳ـ با وجود موارد فوق الذکر، مواد فهرست شده در جز های (۱) تا (۸) بند (۱) که حاوی مقادیر رادیو اکتیو، بیشتر از غلظتهای حداقل (حد معافیت) تعیین شده توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و تصویب شده توسط طرفهای متعاهد می‌باشند، نباید واجد شرایط تخلیه تلقی گردند؛ علاوه براین، مشروط بر این که طی بیست و پنج سال از ۲۰ فوریه ۱۹۹۴ (۱۳۷۲/۱۲/۱) و در فاصله زمانی هر بیست و پنج سال پس از آن، طرفهای متعاهد باید با توجه به سایر عواملی که مناسب بدانند، مطالعه‌ای علمی را در رابطه با همه پسماندهای پرتوزا و سایر مواد پرتوزا به جز پسماندها یا مواد با سطح خطر بالا، به طور کامل انجام دهند و نیز ممنوعیت تخلیه چنین موادی را طبق روشهای بیان شده در ماده (۲۲)، بازنگری نمایند.

۴ـ جریان دی اکسیدکربن موضوع جز (۸) بند (۱) تنها در صورتی برای تخلیه در نظر گرفته می‌شود که:

(۱) دفع در لایه صخره‌ای زیر بستر دریا انجام گیرد؛ و

(۲) عمدتاً شامل دی اکسید کربن باشند. مواد مذکور ممکن است بطور تصادفی همراه موادی باشند که از ماده اصلی و در طی فرآیندهای مورد استفاده در جذب و تزریق در لایه های زیر بستر حاصل شده باشند؛ و

(۳) هیچ پسماند یا ماده دیگری به منظور دفع آن پسماند یا ماده دیگر، به آن افزوده نشده باشد.

پیوست ۲

ارزیابی پسماند یا سایر موادی که ممکن است برای تخلیه در نظر گرفته شوند

کلیات

۱ـ پذیرش تخلیه تحت شرایط ویژه رافع تعهدات به موجب این پیوست، برای تلاش بیشتر در کاهش ضرورت تخلیه، نمی‌باشد.

ممیزی پیشگیری پسماند

۲ـ مراحل اولیه در ارزیابی جایگزین‌های تخلیه، باید به نحو مقتضی شامل ارزشیابی موارد زیر باشد:

(۱) انواع، مقادیر و خطر نسبی پسماند تولید شده؛ و

(۲) جزئیات فرآیند تولید و منابع پسماند در آن فرایند؛ و

(۳) امکان سنجی روشهای زیر به منظور کاهش پسماند یا پیشگیری از آن:

۱ـ فرمول بندی مجدد محصول؛

۲ـ فن آوری‌های تولید پاک؛

۳ـ اصلاح فرآیند؛

۴ـ جایگزینی ماده اولیه؛

۵ـ بازیافت در محل، به صورت چرخه بسته.

۳ ـ به طور کلی، اگر طی ممیزی الزامی محرز شود که شرایط برای پیشگیری از تولید پسماند در مبدا وجود دارد، انتظار بر این است که متقاضی امر، خط مشی‌های پیشگیری از تولید پسماند را که شامل اهداف کاهش پسماند ویژه و تدارک ممیزی‌های بیشتر پیشگیری از تولید پسماند به منظور تضمین برآورده شدن این اهداف می‌باشد، با همکاری موسسات ملی و محلی تعیین و اجرا نماید. صدور مجوز یا تصمیم به تجدید آن باید رعایت الزامات هر گونه کاهش تولید پسماند حاصله و پیشگیری آنها را تضمین نماید.

۴ـ برای مواد لایروبی شده و لجن فاضلاب، هدف از مدیریت پسماند باید شناسایی و کنترل منابع آلودگی باشد. این امر از طریق اجرای راهبردهای پیشگیری از تولید پسماند حاصل می‌گردد و مستلزم همکاری بین مؤسسات محلی و ملی مربوط درگیر در کنترل منابع متمرکز و غیرمتمرکز آلودگی می‌باشد. تا برآورده شدن این هدف، مشکلات ناشی از مواد لایروبی آلوده را می‌توان با استفاده از فنون مدیریت تخلیه در دریا یا خشکی حل نمود.

بررسی روش‌های مدیریت پسماند

۵ ـ کاربردهای تخلیه پسماند یا سایر مواد باید نشان دهد که اولویت بندی گزینه‌های مدیریت پسماند زیر که ترتیبی از تأثیر فزاینده زیست محیطی را در بر می‌گیرد، مورد بررسی مناسب قرار گرفته‌اند:

(۱) استفاده مجدد؛

(۲) بازیافت خارج از محل؛

(۳) تخریب اجزای اصلی خطرناک؛

(۴) تصفیه به منظور کاهش یا حذف اجزای اصلی خطرناک؛ و

(۵) دفع در خشکی، هوا و آب.

۶ ـ چنانچه مقام صلاحیت‌دار صدور مجوز تشخیص دهد که گزینه‌های مناسبی برای استفاده مجدد، بازیافت یا تصفیه پسماند بدون خطرات بیش از اندازه برای سلامتی انسان یا محیط زیست یا هزینه‌های نامتناسب وجود دارند، مجوز تخلیه پسماند یا سایر مواد باید رد شود. قابلیت استفاده عملی از سایر روش‌های دفع باید با توجه به ارزیابی مقایسه‌ای خطر شامل تخلیه ونیز سایر روش‌های جایگزین مد نظر قرار گیرد.

ویژگیهای فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک

۷ـ شرح جزئیات و خصوصیات تفصیلی پسماند، پیش شرط ضروری برای بررسی روشهای جایگزین و مبنای تصمیم‌گیری برای امکان تخلیه پسماند می‌باشد. اگر خصوصیات پسماند آنقدر مشخص نباشد که بتوان ارزیابی مناسبی از اثرات بالقوه آن بر سلامتی انسان و محیط زیست به عمل آورد، آن پسماند نباید تخلیه شود.

۸ ـ در تعیین خصوصیات پسماند و اجزای آنها باید موارد زیر مدنظر قرار گیرند:

(۱) منشأ، کل مقدار، حالت و ترکیب نسبی؛

(۲) ویژگیها: فیزیکی، شیمیایی، بیوشیمیایی و بیولوژیک؛

(۳) سمیت؛

(۴) پایداری: فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیک؛ و

(۵) تجمع و تغییر ماهیت زیستی در مواد بیولوژیک یا رسوبات.

فهرست اقدام

۹ـ هرطرف متعاهد باید به منظور ایجاد سازوکاری برای غربالگری پسماندهای معین و اجزای آنها بر پایه اثرات بالقوه آنها بر سلامتی انسان و محیط زیست دریایی، فهرست اقدام ملی را تدوین نماید. در انتخاب مواد مورد بررسی در فهرست اقدام، اولویت باید به مواد سمی، پایدار و دارای خاصیت تجمع زیستی ناشی ازمنابع انسانی (نظیر کادمیم، جیوه، ترکیبات آلی هالوژندار، هیدروکربنهای نفتی و هر زمان که مربوط باشد، ارسنیک، سرب، مس، روی، بریلیم، کروم، نیکل و وانادیم، ترکیبات آلی سیلیسیم دار، سیانیدها، فلوئوریدها و آفت کش‌ها یا محصولات جانبی آنها به جز ترکیبات آلی هالوژندار) داده شود. فهرست اقدام را می‌توان به عنوان سازوکاری پیشبرانه برای بررسی‌های بیشتر پیشگیری از پسماند نیز

استفاده نمود.

۱۰- فهرست اقدام باید سطح بالایی و همچنین می‌تواند سطح پایینی را نیز مشخص نماید. سطح بالایی باید طوری تعیین شود تا از اثرات حاد یا مزمن روی سلامتی انسان یا موجودات دریایی حساس به عنوان نماینده زیست بوم دریایی ممانعت به عمل آید. بکارگیری فهرست اقدام به سه طبقه احتمالی پسماند منجر می‌گردد:

(۱) پسماندهایی که حاوی موادی خاص هستند، یا آنهایی که موجب واکنش‌های بیولوژیک می‌گردند، در مقادیر بیشتر از سطح بالایی مرتبط به آن، نباید تخلیه شوند، مگر با استفاده از فنون یا فرآیندهای مدیریت، برای تخلیه قابل قبول گردند؛

(۲) پسماندهایی که حاوی مواد خاص هستند، یا آنهایی که موجب واکنش‌های بیولوژیک می‌گردند، در مقادیر کمتر از سطوح پایینی مرتبط به آن، در رابطه با تخلیه باید چنین تلقی شود که از اهمیت کم زیست محیطی برخوردارند؛ و

(۳) پسماندهایی که حاوی مواد خاص هستند، یا آنهایی که موجب واکنش‌های بیولوژیک می‌گردند، در مقادیر کمتر از سطح بالایی اما بیشتر از سطح پایینی مرتبط به آن، قبل از تشخیص مناسب بودن آنها برای تخلیه، نیاز به ارزیابی دقیق تر دارند.

انتخاب محل تخلیه

۱۱- اطلاعات لازم برای انتخاب محل تخلیه باید شامل موارد زیر باشد:

(۱) ویژگیهای فیزیکی،؛ شیمیایی، و بیولوژیک ستون آب و بستر دریا؛

(۲) موقعیت تفریحگاه‌ها، ارزشها و سایر کاربردهای دریا در ناحیه مدنظر؛

(۳) ارزیابی نوسانات اجزای تشکیل دهنده مرتبط با تخلیه در ارتباط با نوسانات موجود مربوط به مواد در محیط زیست دریایی؛ و

(۴) امکان سنجی اقتصادی و عملیاتی.

ارزیابی اثرات بالقوه

۱۲- ارزیابی اثرات بالقوه باید منجر به گزارش دقیقی از پیامدهای مورد انتظار روش‌های دفع در دریا یا خشکی، یعنی «فرضیه اثر» بشود. این ارزیابی مبنایی را برای تصمیم گیری درخصوص پذیرش یا رد گزینه پیشنهادی دفع و برای تعیین الزامات پایش محیط زیست ارائه می‌دهد.

۱۳- ارزیابی برای تخلیه باید اطلاعات مرتبط با خصوصیات پسماند، شرایط در مکان یا مکان‌های تخلیه پیشنهادی، نوسانات و فنون دفع پیشنهادی را تلفیق کند و اثرات بالقوه بر سلامتی انسان، منابع زنده، تفریحگاه‌ها و سایر استفاده‌های مجاز از دریا را مشخص نماید. این ارزیابی باید ماهیت، ابعاد زمانی و فضایی و طول مدت اثرات مورد انتظار بر مبنای فرضیات محافظه کارانه منطقی را تعیین نماید.

۱۴- تجزیه تحلیل هر روش تخلیه باید در پرتو ارزیابی مقایسه‌ای در مورد موضوعات زیر بررسی گردد: خطرات برای سلامتی انسان، هزینه‌های زیست محیطی، خطرات (نظیر حوادث)، اقتصاد و انحصار استفاده‌های آتی. اگر طی این ارزیابی محرز شود که اطلاعات کافی برای تعیین اثرات احتمالی گزینه تخلیه پیشنهادی وجود ندارد، بنابراین گزینه مذکور نباید مورد بررسی بیشتر قرار گیرد. علاوه بر این، اگر تفسیر ارزیابی مقایسه‌ای نشانگر آن باشد که گزینه تخلیه ارجحیت کمتری دارد، نباید مجوز تخلیه داده شود.

۱۵- هر ارزیابی باید با یک بیانیه که تصمیم مبنی بر صدور یا رد یک مجوز تخلیه را تأیید نماید، خاتمه یابد.

پایش

۱۶- به منظور تائید رعایت شرایط مجوز- پایش پیروی - و تائید این که فرضیاتی که در خلال بازنگری مجوز و فرآیند انتخاب مکان به وجود آمده اند، برای حفاظت از محیط زیست و سلامت انسان - پایش میدانی - صحیح و کافی بوده است، از پایش استفاده می‌شود. ضروری است که چنین برنامه‌های پایشی حاوی اهداف کاملا مشخص باشند.

مجوز و شرایط مجوز

۱۷- تصمیم به صدور مجوز باید تنها در صورتی اتخاذ گردد که همه ارزشیابی‌های اثر، تکمیل شده اند و الزامات پایش تعیین گردیده اند. مفاد مجوز باید تا جایی که عملی باشد تضمین نماید که اختلال و زیان زیست محیطی به حداقل برسد و منافع به حداکثر برسند. هر مجوز صادر شده باید حاوی داده‌ها و اطلاعاتی باشد که موارد زیر را مشخص نماید:

(۱) انواع و منشا موادی که باید تخلیه شوند؛

(۲) موقعیت مکان یا مکان‌های تخلیه؛

(۳) روش تخلیه؛ و

(۴) الزامات گزارش دهی و پایش.

۱۸- مجوزها باید در فواصل زمانی منظم با در نظر گرفتن نتایج پایش و اهداف برنامه‌های پایش مورد تجدیدنظر قرار گیرند. تجدیدنظر نتایج پایش نشانگر نیاز یا عدم نیاز به ادامه، بازبینی یا خاتمه برنامه‌های میدانی خواهد بود و به تصمیم گیری های آگاهانه در مورد تداوم، اصلاح یا فسخ مجوزها کمک خواهد کرد. این امر ساز و کار بازخوردی مهم را برای حمایت از سلامت انسان و محیط زیست دریایی فراهم می‌آورد.

پیوست ۳

رویه داوری

ماده۱

۱- دیوان داوری (که از این پس «دیوان» خوانده می‌شود) باید بنا به درخواست یک طرف متعاهد خطاب به طرف متعاهد دیگر در اجرای ماده (۱۶) این تشریفات (پروتکل) ایجاد شود. درخواست داوری باید شامل بیان موضوع، همراه با هرگونه اسناد تائید کننده آن باشد.

۲- طرف متعاهد درخواست کننده باید دبیرکل را از موارد زیر آگاه نماید:

(۱) درخواست خود برای داوری؛ و

(۲) مفاد این تشریفات (پروتکل)، که تفسیر یا اجرای آن به عقیده او، عامل اختلاف است.

۳ـ دبیرکل باید این اطلاعات را به همه طرف های متعاهد ارسال نماید.

ماده۲

۱ـ دیوان تنها متشکل از یک عضو خواهد بود و این در صورتی است که طرف‌های اختلاف، ظرف سی روز از تاریخ دریافت درخواست داوری به این صورت به توافق برسند.

۲ـ در صورت فوت، عدم توانایی، یا عدم حضور داور، طرف‌های اختلاف می توانند ظرف سی روز از وقوع فوت، عدم توانایی یا عدم حضور، در مورد جایگزین موافقت نمایند.

ماده۳

۱ـ چنانچه طرف‌های اختلاف طبق ماده (۲) این پیوست در مورد دیوان موافقت نکنند، دیوان باید از سه عضو تشکیل شود:

(۱) یک داور معرفی شده توسط هر یک از طرف‌های اختلاف؛ و

(۲) داور سوم که باید با توافق بین دو داور معرفی شده اول، تعیین گردد و به عنوان سرداور عمل نماید.

۲ـ چنانچه سرداور دیوان ظرف سی روز پس از انتصاب داور دوم تعیین نگردد، طرف های اختلاف باید برمبنای درخواست یکی از طرف‌ها، طی سی روز، فهرست توافق شده ای از اشخاص واجد صلاحیت را به دبیرکل ارائه نمایند. دبیرکل باید در اسرع وقت سرداور را از چنین فهرستی انتخاب نماید. او نباید سرداوری که ملیت یکی از طرف های اختلاف را داشته یا دارد را انتخاب نماید مگر در صورت رضایت طرف دیگر اختلاف.

۳ـ چنانچه یکی از طرف‌های اختلاف ظرف شصت روز از تاریخ وصول درخواست داوری، داور موضوع جز (۱) بند (۱) را معرفی ننماید طرف دیگر اختلاف می تواند درخواست نماید تا ظرف دوره‌ای سی روزه فهرستی توافق شده از افراد واجد صلاحیت به دبیرکل ارائه گردد. دبیرکل باید در اسرع وقت سرداور دیوان را از چنین فهرستی انتخاب نماید. سپس سرداور باید از طرفی که داور را معرفی ننموده است درخواست نماید تا نسبت به موضوع اقدام نماید. چنانچه طرف مزبور ظرف مدت پانزده روز از درخواست مذکور، داوری را معرفی نکند، دبیرکل باید بنابه درخواست سرداور، داور را از فهرست توافق شده افراد واجد صلاحیت معرفی نماید.

۴ـ در صورت فوت، عدم توانایی یا عدم حضور یک داور، طرف اختلافی که او را معرفی کرده است، باید ظرف سی روز پس از فوت، عدم توانایی یا عدم حضور، جایگزین را معرفی نماید. چنانچه طرف یاد شده جایگزینی را معرفی ننماید، داوری با حضور داوران باقیمانده ادامه خواهد یافت. در صورت فوت، عدم توانایی یا عدم حضور سرداور، جایگزینی طبق مفاد جز (۲) بند (۱) و بند (۲) ظرف نود روز پس از فوت، عدم توانایی یا عدم حضور، تعیین خواهد شد.

۵ ـ فهرستی از داوران که متضمن افراد واجد صلاحیت معرفی شده توسط طرفهای متعاهِد است، نزد دبیرکل نگهداری خواهد شد. هر طرف متعاهد می تواند چهار نفر را برای وارد نمودن در فهرستی که لزوماً نباید از اتباع آن باشند، معین نماید. اگر طرف‌های اختلاف، ظرف مدت تعیین شده فهرست توافق شده از افراد واجد صلاحیت را به دبیرکل به گونه مقرر در بندهای (۲)، (۳) و (۴) ارائه نکنند، دبیرکل باید از فهرستی که نزد او نگهداری می‌شود، داور یا داورانی را که هنوز معرفی نشده اند، انتخاب نماید.

ماده۴ـ دیوان می تواند دعاوی متقابلی را که منشأ آنها به طور مستقیم خارج از موضوع اختلاف باشد، استماع و در مورد آن تصمیم بگیرد.

ماده۵ ـ هر یک از طرف‌های اختلاف باید مسئولیت هزینه‌های ایجادشده به منظور آماده سازی دعوای خود را بپذیرد. دستمزد اعضای دیوان و همه مخارج کلی ناشی از داوری باید به طور مساوی توسط طرف‌های اختلاف تقبل گردد. دیوان صورت همه هزینه‌ها را نگهداری و صورت حساب قطعی مربوط را به طرف‌ها تسلیم خواهد نمود.

ماده۶ ـ هر طرف متعاهدی که دارای نفعی قانونی باشد که ممکن است تصمیم گیری در مورد اختلاف بر روی آن تأثیر بگذارد، می‌تواند با موافقت دیوان و با هزینه خود پس از ارائه اطلاعیه مکتوب به طرف‌های اختلافی که در ابتدا رویه را آغاز نموده‌اند در آیین دادرسی دیوان دخالت نماید. چنین مداخله کننده‌ای باید حق ارائه مدرک، خلاصه پرونده‌ها و استدلال شفاهی در مورد موضوعاتی را که موجب مداخله او شده است را بر اساس آئین کار تدوین شده به موجب ماده (۷) این پیوست، داشته باشد، اما هیچ حقی در رابطه با ترکیب دیوان را نخواهد داشت.

ماده۷ـ هر دیوانی که به موجب مفاد این پیوست تشکیل می‌گردد در مورد آئین کار خود تصمیم خواهد گرفت.

ماده۸ ـ

۱ـ به غیر از مواردی که دیوان تنها از یک داور تشکیل شده باشد، تصمیمات دیوان در مورد آیین کار خود، محل تشکیل نشست‌های آن و هر موضوع مرتبط با اختلاف مطروحه نزد آن، باید با رأی اکثریت اعضای آن اتخاذ گردد. با این حال غیبت یا امتناع هر عضو دیوان که توسط یکی از طرف‌های اختلاف معرفی شده باشد، نباید در اتخاذ تصمیم دیوان اختلال ایجاد نماید. در صورت برابری آرا ، رأی سرداور تعیین کننده خواهد بود.

۲ـ طرف‌های اختلاف باید موجبات تسهیل کار دیوان را فراهم آورند و به ویژه باید طبق قوانین خود و به کارگیری کلیه امکاناتی که در اختیار دارند:

(۱) تمامی اسناد و اطلاعات ضروری را به دیوان ارائه نمایند؛ و

(۲) امکان ورود دیوان به قلمروی خود برای استماع شهادت شهود یا کارشناسان و بازدید از مکان وقوع را فراهم نمایند.

۳ـ قصور یکی از طرف‌های اختلاف در رعایت مفاد بند (۲)، نباید مانع اتخاذ تصمیم دیوان و صدور حکم گردد.

ماده۹ـ دیوان باید ظرف پنج ماه از تاریخ تشکیل، رأی خود را صادر نماید مگر آنکه تمدید محدوده زمانی را برای دوره‌ای که از پنج ماه تجاوز ننماید لازم تشخیص دهد. رأی دیوان باید همراه با بیان دلایل اخذ تصمیم باشد. این رأی، قطعی و بدون درخواست فرجام خواهد بود و به دبیرکل که باید طرفهای متعاهد را آگاه نماید، ارسال خواهد شد. طرف‌های اختلاف باید بدون درنگ این رأی را رعایت نمایند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره منضم به متن تشریفات (پروتکل) شامل مقدمه و بیست و نه ماده و سه پیوست در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ سیزدهم مهرماه یکهزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۴/۷/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی ـ علی لاریجانی/

منبع : سایت مجلس شورای اسلامی